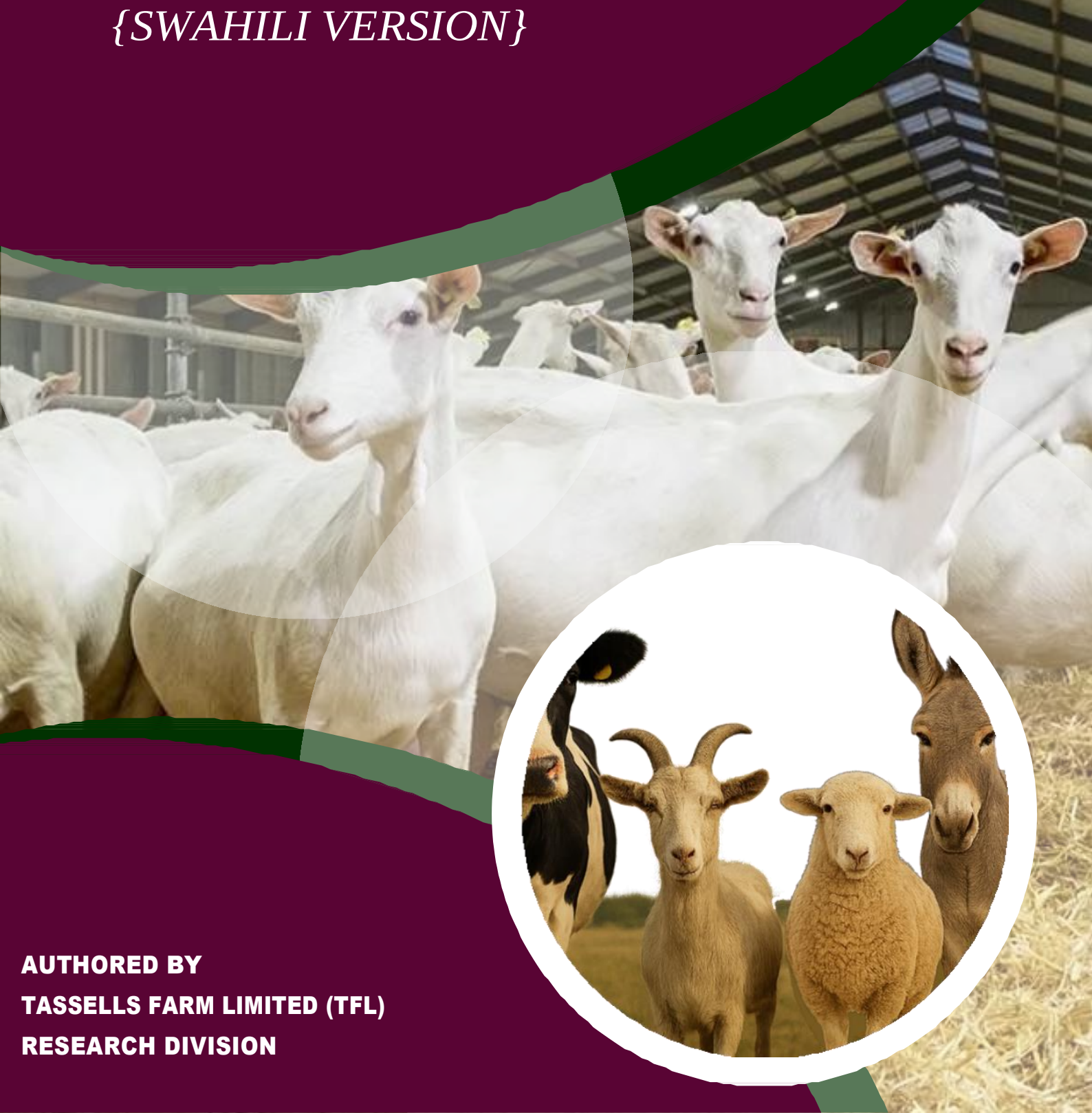

A SCIENTIFIC BLUEPRINT FOR SUSTAINABLE AGRI-ENTERPRISE

TREATISE ON MODERN DAIRY GOATS FARMING IN KENYA

{SWAHILI VERSION}

**AUTHORED BY
TASSELLS FARM LIMITED (TFL)
RESEARCH DIVISION**

Kichwa na Utambulisho

- **Kichwa cha Kitabu:** Andiko Kuhusu Ufugaji wa Kisasa wa Mbuzi wa Maziwa Nchini Kenya .
- **Maelezo ya Ziada:** Huu ni mpango wa kisayansi kwa ajili ya biashara endelevu ya kilimo .
- **Mwandishi:** Imelandikwa na Kitengo cha Utafiti cha Tassells Farm Limited (TFL) .

Ujumbe Mkuu

Ukurasa huu unaelezea mabadiliko ya ufugaji wa mbuzi kutoka ule wa kizamani kwenda wa kisasa:

- **Historia ya Ufugaji:** Kwa miongo mingi, ufugaji wa mbuzi nchini Kenya umekuwa ni kwa ajili ya kujikimu kimaisha tu (chakula cha nyumbani) .
- **Imani ya TFL:** Tassells Farm Limited wanaamini kwamba mbuzi wa kisasa wa maziwa ndio ufunguo wa kupata lishe bora, kuondoa umaskini, na kujenga biashara endelevu ya kilimo .
- **Lengo la Andiko Hili:** Andiko hili ni mwongozo na wito wa kuchukua hatua. Ni ramani kwa ajili ya wakulima, madaktari wa mifugo, watunga sera, na wawekezaji .
- **Yaliyomo:** Linaelezea kila kitu kuanzia mbegu bora (genetics), ujenzi wa banda, lishe, hadi teknolojia. Lengo ni kuonyesha jinsi hata shamba dogo linavyoweza kuleta utajiri mkubwa kupitia ufugaji wa kisayansi .
- **Nukuu Muhimu:** "Mbuzi sio mnyama tu. Ni njia ya kuelekea heshima, afya, na utajiri." .

Mawasiliano: Barua pepe: info@tassellsfarmltd.com | Tovuti: www.tassellsfarmltd.com .

TASSELLS Farm Limited Kufafanua Upya Maisha ya Kilimo (Re-Defining Agri-Living)

Mwongozo wa Mfugaji wa Maziwa. Barua pepe: info@tassellsfarm.co.ke Tovuti: www.tassellsfarm.co.ke

Makala Kuhusu Ufugaji wa Kisasa wa Mbuzi wa Maziwa Nchini Kenya.

Ramani ya Kisayansi kwa Kilimo-Biashara Endelevu. Imeandikwa na Susan N. Njoroge Mjasiriamali wa Kilimo, Tassells Farm Limited.

[Picha ya kundi la mbuzi wa maziwa aina ya Saanen ndani ya banda la kisasa]

Kitengo cha Utafiti na Maendeleo cha Tassells Farm Limited

Makala hii ya msingi inawapa wafugaji wa maziwa, wataalamu wa mifugo, na watafiti mwongozo uliothibitishwa kisayansi kwa ajili ya mbuzi wa maziwa chotara (hybrid) wanaozalisha sana. Inaakisi ubunifu na mafunzo kutoka Tassells Farm Limited, biashara ya kilimo iliyoshinda tuzo na inayofafanua upya ufugaji wa maziwa.

Mtazamo wangu kama Mjasiriamali wa Kilimo kwa Tassells Farm Limited

Kwa miongo kadhaa, picha ya ufugaji wa mbuzi nchini Kenya imekuwa ile ya kujikimu vijijini, ya wanyama wachache waliofungwa kwenye kigingi, wakila vichakani. Ingawa mfumo huu una nafasi yake, unadunisha sana uwezo mkubwa wa mbuzi wa kisasa wa maziwa. Uwezo huu si wa kilimo pekee; ni wa kiuchumi, lishe, na wenye kuleta mabadiliko makubwa.

Katika Tassells Farm Limited (TFL), tumepita hatua ya kuwaona mbuzi kama mifugo tu. Tunawaona kama wachakataji wa kibiolojia (bio-processors) wenye ufanisi na wa kisasa, wenye uwezo wa kubadilisha rasilimali ambazo mara nyingi hazitumiki kikamilifu kuwa mojawapo ya vyakula vyenye virutubisho vingi vinavyojulikana na wanadamu: maziwa ya mbuzi.

Safari kutoka kwa mwana-mbuzi hadi maziwa na hatimaye sokoni ni sayansi, sanaa, na biashara—vyote vimeunganishwa. Makala hii imezaliwa kutokana na shauku yetu na utafiti wetu wa kina. Ni hitimisho la uzoefu wa vitendo, dadisi za kisayansi, na imani thabiti katika nguvu ya kilimo-biashara kuinua jamii.

Tumeshuhudia mwangaza katika macho ya mkulima kijana anapoelewa uchumi wa kundi linalosimamiwa vizuri. Tumeona watoto wakistawi kwa maziwa haya, na familia zikipata uhuru wa kifedha kupitia mauzo yake. Dhamira yetu ni kuvunja mifumo iliyopitwa na wakati. Hii ni ramani ya kuelekeza.

Huu ni wito wa kuchukua hatua kwa mkulima anayetarajia kuanza, daktari wa mifugo mwenye uzoefu, mtunga sera, na mwekezaji. Inaelezea kwa kina 'jinsi' na 'kwa nini' ya ufugaji wa kisasa wa mbuzi wa maziwa, kutoka kwa maelezo madogo ya virutubisho vya madini hadi uwezo mkubwa wa teknolojia ya mtandao wa vitu (IoT).

Mustakabali wa kilimo cha Kenya hauko tu katika mashamba makubwa ya zao moja au ufugaji mkubwa wa ng'ombe wa maziwa. Pia uko katika usimamizi wa akili, wa kina, na wenye faida kubwa wa mbuzi wa maziwa wanaozalisha sana kwenye vipande vidogo vya ardhi. Ni mustakabali ambapo umaskini unatokomezwa boma moja, lita moja ya maziwa, kwa wakati mmoja.

Ungana nasi katika mapinduzi haya.

Wako mwaminifu, Susan Njoroge. MD. Tassells Farm Limited.

1.0 Msingi: Mifugo ya Mbegu na Uleaji wa Vina-Mbuzi (Kids)

Ufugaji wa kisasa wa maziwa huanza na jenetiki (mbegu bora). Chaguo la aina ya mbuzi ndio uamuzi muhimu zaidi, unaoamua uwezo wa uzalishaji, ustahimilivu, na faida.

Aina Kuu za Mbuzi wa Maziwa nchini Kenya:

- **Saanen:** Huyu ndiye "Holstein" wa ulimwengu wa mbuzi. Mweupe pe, mwenye umbo kubwa, na mzalishaji mkubwa zaidi wa maziwa (wastani wa lita 3-5/siku kwa miezi 10 ya kukamuliwa). Haivumilii jua kali la moja kwa moja, hivyo inahitaji banda lililoundwa vizuri.
- **Toggenburg:** Ana rangi ya kahawia ya kipekee na milia meupe usoni na miguu nyeupe. Uzalishaji wake ni mdogo kidogo kuliko Saanen (lita 2-4/siku) lakini anajulikana kwa ustahimilivu na uzalishaji thabiti.
- **Alpine:** (Wa Kifaransa na Uingereza) Wepesi na wazuri kwa malisho. Uzalishaji unalingana na Toggenburg. Wanajulikana kwa kuwa na kiwango kikubwa cha mafuta ya siagi (butterfat), inayoboresha ubora wa maziwa.
- **Chotara (Crossbreeds) (mfano, Saanen x Galla):** Mara nyingi hili ndilo chaguo bora kwa wakulima wengi wa Kenya. Wanatoa nguvu ya mseto (hybrid vigor), wakichanganya uzalishaji mkubwa wa mbuzi wa kigeni na ustahimilivu wa joto, upinzani dhidi ya magonjwa, na uwezo wa kula vichakani wa mbuzi wa kienyeji.

Uleaji wa Vina-Mbuzi (Kutoka Miezi 0-3):

- **Usimamizi wa Maziwa ya Kuganda (Colostrum):** Saa 48 za kwanza ni muhimu na hazijadiliwi. Vina-mbuzi lazima wapate **≥10% ya uzito wao wa mwili** ya maziwa ya kuganda yenye ubora wa juu ndani ya saa 12-18 za kwanza za maisha. Uhamisho huu wa kinga (immunoglobulins) ndio msingi wa afya yao ya baadaye.
- **Ratiba ya Ulishaji Maziwa:** Baada ya maziwa ya kuganda, hamia kwenye ratiba kali ya maziwa ya mbuzi yaliyochemshwa (heat-treated) au mbadala wa maziwa wa ubora wa juu. Lisha asilimia 10-15 ya uzito wa mwili ikiwa imegawanywa katika milo 3-4 kwa siku. Kulisha bila kipimo (Ad libitum) husababisha matatizo ya tumbo na ukuaji usio sawa.
- **Kuachisha (Weaning):** Kuachisha kunategemea uzito, sio umri. Mwana-mbuzi anapaswa kuachishwa na kuanza kula chakula kigumu (nyasi kavu bora na chakula cha

ziada/concentrates) mara tu anapokuwa ameongeza uzito wake wa kuzaliwa mara mbili (kawaida wiki 6-8).

- **Kuharibu Pembe (Disbudding):** Hufanywa kati ya siku 3-14 kwa kutumia chuma cha moto cha kuharibu pembe na ganzi inayofaa iliyotolewa na daktari wa mifugo aliyehitimu. Hii ni kanuni muhimu ya ustawi na usimamizi ili kuzuia majeraha ya baadaye ndani ya kundi.
 - **Chanjo na Udhhibiti wa Vimelea:** Programu lazima ianze mapema. (Tazama Sehemu ya 4.0) .
-

2.0 Injini ya Uzalishaji: Lishe na Ulishaji

Mbuzi ni wanyama wanaocheua, lakini wameainishwa kama "wachaguaji wa lishe iliyokolea" (concentrate selectors), sio walaji wa nyasi (grazers) tu. Lishe yao inahitaji usahihi.

Msingi wa Chakula cha Nyuzi (Forage Base):

- **Nyasi kavu ya jamii ya kunde** yenye ubora wa juu (mfano, Lucerne, Desmodium) ni bora kuliko nyasi za kawaida, ikitoa protini nyingi (16-22% CP).
- **Lishe Iliyohifadhiwa:** Silaji (mahindi, mtama) na nyasi kavu (haylage) zinaweza kuziba mapengo ya lishe wakati wa kiangazi.
- **Kata-na-Beba (Cut-and-Carry):** Kulima vichaka vyenye protini nyingi kama *Calliandra calothyrsus*, *Leucaena leucocephala*, na *Mulberry* (Mforosadi) hutoa nyongeza bora ya gharama nafuu.

Ulishaji wa Chakula cha Ziada (Concentrate Feeding): Mbuzi jike wanaonyonyesha wana mahitaji makubwa ya nishati. Chakula cha maziwa kilichotengenezwa vizuri (16-18% CP) kinapaswa kulishwa kwa kiwango cha **kilo 0.5 ya chakula kwa kila lita 1 ya maziwa inayozalishwa**, pamoja na lishe bora ya nyuzi wanayopewa watakavyo.

Nyongeza ya Madini: Hapa ndipo mifumo mingi ya wafugaji wadogo inafeli. **Chumvi maalum ya mbuzi** yenye Calcium, Phosphorus, Magnesium, Selenium, Zinc, na Copper ni **lazima**. Mahitaji ya Copper (Shaba) kwa mbuzi ni makubwa zaidi kuliko ya kondoo na ni muhimu kwa uzazi, kinga, na afya kwa ujumla. **Usitumie kamwe madini ya ng'ombe au kondoo kwa mbuzi.**

Maji: Maji safi, baridi, na salama lazima yawepo **muda wote (ad libitum)**. Mbuzi anayenyonyesha anaweza kunywa lita 5-10 kwa siku. Unywaji wa maji unahusiana moja kwa moja na ulaji wa chakula na uzalishaji wa maziwa.

3.0 Kitovu cha Uzalishaji: Makazi na Miundombinu

Banda la kisasa la mbuzi **sio kibanda tu** ; ni mazingira yaliyosanifiwa kwa ajili ya uzalishaji na afya.

- **Eneo:** Eneo lenye mteremko mzuri wa maji, lililoinuka, na lisiloelekea upepo mkali au jua kali la mchana.
- **Mahitaji ya Nafasi:** Kima cha chini cha mita za mraba 1.5-2.0 kwa kila mbuzi mzima. Msongamano ni chanzo kikuu cha msongo wa mawazo unaosababisha milipuko ya magonjwa.
- **Sakafu: Sakafu za kupitisha uchafu (za mbao au zege)** zilizoinuliwa mita 1-1.5 juu ya ardhi ndizo kiwango bora zaidi. Hupunguza sana mzigo wa vimelea (mabuu hawawezi kupanda kuwaambukiza mbuzi tena), huweka mbuzi wakavu, na kupunguza matatizo ya kwato.
- **Miundombinu ya Kulishia:** Tumia **vitoria vya chakula vilivyoinuliwa** ili kuzuia kuchafuliwa na kinyesi na **shubaka za nyasi zenye matundu (keyhole-style)** ili kupunguza upotevu.
- **Sehemu ya Kukamulia (Milking Parlour):** Nafasi safi, maalum, na tulivu iliyotenganishwa na mahali pa kuishi. Lazima iwe na sehemu ya kushikilia mbuzi (stanchion), vifaa vya kukamulia, na mfumo wa kuchuja/kupooza maziwa.

4.0 Ngao: Afya, Chanjo, na Usimamizi wa Magonjwa

Programu ya afya inayochukua hatua kabla ya tatizo, badala ya kusubiri tatizo litokee, ndiyo alama ya ufugaji wa kitaalamu.

Programu Kuu ya Chanjo:

- **Magonjwa ya Clostridial (Enterotoxaemia):** Muhimu sana. Chanja majike wiki 4-2 kabla ya kuzaa ili kuhakikisha kinga kupitia maziwa ya kuganda. Vina-mbuzi huchanjwa wakiwa na wiki 8 na 12.
- **Homa ya Mapafu ya Mbuzi (CCPP):** Tishio kubwa Afrika Mashariki. Chanjo ya kila mwaka inashauriwa sana.
- **Homa ya Bonde la Ufa (RVF):** Kulingana na maelekezo ya serikali, hasa katika maeneo yenye hatari.

Programu ya Kudhibiti Ugonjwa wa Kiwele (Mastitis):

- **Kinga:** Usafi wa hali ya juu wakati wa kukama, kuchovya chuchu kwenye dawa (1% iodine) baada ya kukama, na tiba ya kukausha kiwele mwishoni mwa kipindi cha kukamuliwa.
- **Utambuzi:** Kipimo cha mara kwa mara cha **California Mastitis Test (CMT)** ili kugundua maambukizi yasiyoonekana kwa macho.
- **Matibabu:** Tiba ya haraka na kali ya antibiotiki kwa kesi zinazoonekana, kulingana na vipimo vya kimaabara.

Kutokomeza Vimelea:

- **Vimelea vya Ndani (Minyoo):** Kikwazo namba 1 cha afya. Tekeleza **mfumo wa alama wa FAMACHA©** kila baada ya wiki 2 ili kuangalia upungufu wa damu unaosababishwa na Minyoo wa Barber's Pole (*Haemonchus contortus*). Hii inaruhusu **matibabu lengwa**, ukiwapa dawa wanyama wanaohitaji tu, na hivyo kupunguza usugu wa dawa za minyoo. Kuhesabu mayai kwenye kinyesi mara kwa mara (FEC) ni muhimu kwa ufuatiliaji.
- **Vimelea vya Nje (Kupe, Chawa):** Kunyunyizia dawa au kuogesha mara kwa mara kwa kutumia dawa zilizoidhinishwa. Kuweka mazingira safi na kufyeka vichaka.

Utunzaji wa Kwato na Pembe:

- **Kukata Kwato:** Inahitajika kila baada ya miezi 2-3 ili kuzuia ulemavu, ambao huathiri sana uzazi na uzalishaji wa maziwa.
- **Kuharibu Pembe:** Kama ilivyotajwa katika uleaji wa vina-mbuzi, ni zoezi muhimu la ustawi.

5.0 Bidhaa: Maziwa na Dhahabu Inayotokana Nayo

Maziwa ya mbuzi si mbadala tu wa maziwa ya ng'ombe; ni chakula bora chenye kazi maalum kwa nyanja nyingi.

Thamani ya Lishe na Kitiba:

- **Urahisi wa Kusaga (Digestibility):** Chembechembe za mafuta ni ndogo na protini hutengeneza mgando laini, rahisi kusaga, na kuifanya kuwa bora kwa wazee, watoto wachanga, na wale wenye mzio wa sukari ya maziwa (lactose intolerance) au mzio wa protini ya maziwa ya ng'ombe.
- **Prebiotics:** Ina wingi wa oligosaccharides, ambazo hufanya kazi kama prebiotics, kukuza afya ya tumbo.
- **MCTs:** Ina kiwango cha juu cha triglycerides za mnyororo wa kati (MCTs), ambazo zinahusishwa na faida nyingi za kiafya.
- **Madini:** Ufyonzwaji bora wa kalsiamu, fosforasi, na selenium.

Bidhaa Zilizooongezwa Thamani: Kubadilisha maziwa kuwa bidhaa nyingine huongeza sana faida.

- **Maziwa Mabichi na Yaliyochachushwa:** Maziwa yaliyosindikwa (pasteurized), mtindi (yoghurt), mala, lala.
- **Jibini:** Feta, chevre, na samli (ghee) zina thamani kubwa sokoni.
- **Sabuni na Vipodozi:** Sabuni ya maziwa ya mbuzi ni soko la kipekee lenye faida kubwa kutokana na sifa zake za kutunza ngozi.

6.0 Utafiti wa Uwezeshaji Kiuchumi wa TFL: Kesi ya Uchunguzi (Feb 2021 - Mei 2022)

- **Mpango:** "Mradi wa Boma 895" (The 895 Homesteads Project) - Umefadhiliwa na Kutekelezwa na Tassells Farm Limited.
- **Lengo:** Kuamua ufanisi wa ufugaji wa kisasa wa mbuzi wa maziwa kama nyenzo kuu ya kutokomeza umaskini katika ngazi ya kaya.

Mbinu:

- **Uteuzi:** Boma 895 za kipato cha chini katika kaunti 5 zilichaguliwa. Kila moja ilipewa mbuzi jike wawili wenye mimba (mitamba) aina ya Saanen/Galla chotara na dube moja la kushirikiana kijamii.
- **Mafunzo:** Mafunzo ya kina na endelevu juu ya vipengele vyote vilivyoainishwa katika makala hii yalitolewa na maafisa ugani wa TFL.
- **Usaidizi:** TFL ilianzisha mfumo wa kati wa huduma za mifugo, uhimilishaji (AI), na upatikanaji wa virutubisho vya madini.
- **Ukusanyaji wa Data:** Rekodi makini ziliwekwa kuhusu uzalishaji wa maziwa, mauzo, matukio ya afya, na mabadiliko ya mapato ya kaya katika kipindi cha miezi 16.
- Makubaliano ya uhakika ya kununua maziwa yalianzishwa, huku TFL ikinunua maziwa ya ziada kwa bei maalum na ya haki shambani.

Matokeo:

- **Uzalishaji wa Maziwa:** Wastani wa uzalishaji wa kila siku kwa mbuzi jike ulikuwa lita 2.8 kwa muda wa siku 270 za kukamuliwa.
- **Athari za Kiuchumi:** Boma la wastani lilipata mapato halisi ya **KES 45,000** kwa kila mbuzi jike kwa kila msimu wa maziwa baada ya kuondoa gharama za chakula na matibabu. Kwa kuwa na mbuzi wawili, hii iliwakilisha mapato ya kila mwaka yenye kuleta mabadiliko makubwa.
- **Mahitaji:** Mahitaji ya soko la maziwa safi ya mbuzi yalizidi sana usambazaji. Maziwa yote yaliyozalishwa yaliuzwa, hasa shambani na kwa zahanati za ndani kwa ajili ya afya ya mama na mtoto.
- **Vipimo vya Umaskini:** Kulingana na Kipimo cha Umaskini wa Nyanja nyingi (Multidimensional Poverty Index), 72% ya boma zilizoshiriki zilisonga juu ya mstari wa umaskini ndani ya kipindi cha mradi. Mapato yalikuwa thabiti na ya kuaminika, yakigharamia elimu, makazi bora, na lishe mbalimbali.

Hitimisho: Utafiti ulithibitisha bila shaka kwamba kwa jenetiki sahihi, maarifa, na usaidizi kidogo, ufugaji wa mbuzi wa maziwa ni injini yenye nguvu, inayoweza kutanuka, na endelevu kwa mabadiliko ya kijamii na kiuchumi vijijini na maeneo ya miji midogo nchini Kenya.

7.0 Mustakabali: Teknolojia, Hatua za Tabianchi, na Uwiano wa Kimataifa

Pengo la Teknolojia: Mkulima wa Kenya leo anategemea kazi ya mikono na uangalizi. Mkulima nchini Uholanzi au Israeli anatumia:

- **Sensori za IoT:** Kufuatilia shughuli za kucheua (zinazoonyesha msongo wa afya), eneo, na mizunguko ya joto.
- **Mifumo ya Kukama Kiotomatiki (AMS):** Inaruhusu kukama kwa hiari, kuongeza uzalishaji, na kutoa data ya maziwa ya wakati halisi (kiasi, na ubora kugundua mastitis).
- **Ulishaji Sahihi (Precision Feeding):** Mashine za kulisha zinazotoa vipimo kulingana na hatua ya uzalishaji wa kila mnyama.

Kuziba Pengo: Kupitishwa kwa taarifa rahisi za SMS za kugundua joto, programu za kidijitali za kutunza kumbukumbu, na vipooza maziwa vya bei nafuu vinavyotumia nishati ya jua ni hatua za kwanza kuelekea kuruka huku kwa kiteknolojia.

Uwiano na Malengo ya Dunia:

- **SDG 1 (Hakuna Umaskini), SDG 2 (Sifuri Njaa):** Inashughulikiwa moja kwa moja na mtindo wa kiuchumi na lishe.
- **SDG 5 (Usawa wa Kijinsia):** Ufugaji wa mbuzi mara nyingi unasimamiwa na wanawake, ukiwawezesha kiuchumi.
- **SDG 13 (Hatua za Tabianchi):** Mbuzi wana kiwango kidogo cha hewa ya ukaa (carbon footprint) kuliko ng'ombe. Kujumuisha miti (lishe na matunda) katika mashamba ya mbuzi (kilimo-mseto) hufyonza kaboni. Mbolea ya mbuzi ni mbolea bora ya asili, ikipunguza utegemezi wa mbolea za viwandani.

Wito wa Kuchukua Hatua:

- **Wakulima:** Kubalini kujifunza kila wakati, kuweka kumbukumbu, na kufanya kazi kwa pamoja kupitia vyama vya ushirika.
- **Madaktari wa Mifugo:** Jengeni ujuzi maalum katika tiba ya wanyama wadogo wanaocheua na mipango ya afya ya kundi.
- **Watunga Sera:** Tengenezeni sera zinazopendelea wanyama wadogo wanaocheua, kutoa ruzuku ya AI kwa mbuzi, na kujumuisha maziwa ya mbuzi katika programu za maziwa shuleni.
- **Mashirika ya Kimataifa:** Fadhilini na kuunga mkono maendeleo ya mnyororo wa thamani kwa mbuzi wa maziwa, sio ng'ombe pekee.

8.0 Hitimisho: Mapinduzi ya Ufugaji Mbuzi Afrika

Ufugaji wa ng'ombe wa maziwa una nafasi yake, lakini kwa idadi kubwa ya wamiliki wa ardhi wa Kenya wenye eka chache, mtaji mdogo, na rasilimali chache za chakula, mbuzi wa kisasa wa maziwa anawasilisha mbadala wenye uwezo zaidi, ufanisi, na faida kubwa.

Ni biashara ya uwezesaji.

Mapinduzi tunayoyawazia hapa Tassells Farm Limited si ya kelele, lakini ni ya kina. Ni mvumo tulivu wa kipooza maziwa katika nyumba ambayo hapo awali haikuwa na umeme. Ni tabasamu la ujasiri la mkulima anayeweza kulipa karo ya shule kutokana na mauzo ya maziwa. Ni mng'ao wa afya wa mtoto anayelishwa na chakula kikamilifu zaidi cha asili. Ni utumizi wa akili wa sayansi kuinua bara.

Huku ni zaidi ya kilimo. Ni njia ya heshima, afya, na utajiri. Mbuzi ni mshirika wetu. Hebu tumfuge kwa busara, kwa shauku, na kwa zana za kisasa anazostahili.

Mapinduzi ya Ufugaji Mbuzi Afrika yako hapa. Ni endelevu, ni ya kiakili, na inaongozwa kuanzia bomani kwenda juu.

Ungana nasi.

Tassells Farm Limited - "Ubunifu katika Kilimo-Biashara"

FIKIRIA MAZIWA FIKIRIA TASSELLS!!!

For decades, goat farming in Kenya has been synonymous with subsistence. At Tassells Farm Limited, we believe the modern dairy goat is the key to nutrition security, poverty eradication, and sustainable agri-enterprise.

This treatise is both a guide and a call to action: a roadmap for farmers, veterinarians, policymakers, and investors.

From genetics to housing, nutrition to technology, it details how small parcels of land can become engines of prosperity through science-led goat farming.

"The goat is not just livestock. It is a pathway to dignity, health, and wealth."

**Tassells Farm Limited (TFL)
Research & Management Division**